

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave, v právnej veci žalobcov: **1/ T. & P., s.r.o.**, so sídlom: K., IČO: X., **2/ JUDr. J. T.**, bytom na R., nar. X., proti žalovanému: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie **z a s t a v u j e**.

Po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Štúrova č. 2, 812 85 Bratislava.

Žiaden z účastníkov **nemá právo** na náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e:

Žalobca sa návrhom podaným na najvyššom súde dňa 15.04.2009 domáhal ochrany pred tvrdeným nezákonným zásahom žalovaného a žiadal, aby najvyšší súd rozsudkom rozhodol tak, že

1. Súd určuje, že konaním Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii pod spisovou značkou ČVS: PPZ-308/BPK-B-2008 a to odňatím počítačového vybavenia hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB žalobcovi 1/ dňa 10.03.2009 bol porušený zákon.
2. Súd zakazuje žalovanému a Prezidiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii aby v konaní pod spisovou značkou ČVS: PPZ-308/BPK-B-2008 pokračoval v porušovaní práv žalobcu 1/, najmä mu zakazuje spracúvať akékoľvek informácie nachádzajúce sa na počítačovom vybavení žalovaného 1/ – hard disku Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB ako aj akékoľvek údaje z tohto počítačového vybavenia skopírované.
3. Súd ukladá žalovanému a Prezidiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii aby v konaní pod spisovou značkou ČVS: PPZ-308/BPK-B-2008 obnovil pôvodný stav, a to vydaním počítačového vybavenia – hard disk

Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB žalobcovi 1/ ako aj aby súčasne bezodkladne odstránil všetky kópie údajov z tohto počítačového vybavenia získané a tieto údaje zničil.

4. Súd určuje, že konaním Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii pod spisovou značkou ČVS: PPZ-308/BPK-B-2008 spočívajúcom v obmedzení osobnej slobody žalovaného 2/ od 10.03.2009 09.20 hod. do 12.03.2009 10.50 hod. bol porušený zákon.
5. Súd zakazuje žalovanému a Prezídiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii aby v konaní pod spisovou značkou ČVS: PPZ-308/BPK-B-2008 pokračoval v porušovaní práv žalobcu 2/

Dňa 10.03.2009 vykonali príslušníci Policajného zboru SR, Odboru boja proti korupcii Úradu boja proti korupcii Prezídia PZ SR na základe príkazu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR I GO-V-681-1/2009-3 zo dňa 27.02.2009 prehliadku iných priestorov – nebytových priestorov na ul. K., v B., v advokátskej kancelárii žalobcu 1/.

Príslušníci Policajného zboru SR, odboru boja proti korupcii Úradu boja proti korupcii Prezídia PZ SR, vykonávajúci prehliadku sa súčasne preukázali príkazom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR sp. zn.: VII/1 Gv 191/08-25 zo dňa 09.03.2009, vydaným podľa §90 ods. 1 písm. b/ a e/ Trestného poriadku, ukladajúceho žalobcovi 1/ umožniť vyhotoviť a ponechať si kópie počítačových údajov, vrátane prevádzkových údajov, ktoré boli uložené prostredníctvom počítačového systému a pamäťových médií a vydanie takýchto údajov.

Odvolávajúc sa na vyššie uvedené rozhodnutie sp.zn.: VII/1 Gv 191/08-25 zasahujúci príslušníci PZ SR odňali spoločnosti T. & P., s.r.o. hardware – počítačové vybavenie hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB. Uvedené zasahujúci príslušníci PZ SR vykonali napriek opakovanému upozorneniu na skutočnosť, že v zmysle príkazu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR sp.zn.: VII/1 Gv 191/08-25 zo dňa 09.03.2009 a ustanovenia § 90 ods. 1 písm. b/ a e/ Trestného poriadku sú oprávnení výlučne na kópie údajov, a to len tých, ktoré sa vzťahujú k trestnému stíhaniu v predmetnej veci a nie všetkých ktoré sa ktoré sa na disku nachádzajú a rozhodne nie aj na odňatie vec samotnej (počítačového vybavenia – hardware). Zasahujúci príslušníci PZ SR boli opakovane upozornení na skutočnosť, že na predmetnom počítačovom vybavení sa nachádzajú údaje ďalších klientov žalobcu 1/, ktoré vôbec nesúvisia s trestným stíhaním (resp. absolútna väčšina údajov na disku sa týka iných subjektov, s poukazom na ust. § 89 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého sa na povinnosť vydať vec a umožniť kópiu počítačových údajov nevzťahuje na listiny a veci, ktorých obsah sa týka okolností, o ktorých platí zákaz výsluchu (§ 129 ods. 2 Tr. por. a ust. § 23 zák.č.583/2003Z.z. o advokácii). Žalobcovia 1/ a 2/ ďalej uviedli, že v danom prípade absolútne absentoval skutkový základ pre začatie trestného stíhania vo veci.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 17.08.2009 k návrhu žalobcov 1/ a 2/, žiadal, aby najvyšší súd návrh v celom rozsahu zamietol z dôvodu nesplnenia zákonných predpokladov

na podanie návrhu. Uviedol, že dozorujúci prokurátor Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR dňa 09.03.2009 vydal príkaz podľa § 90 ods. 1, písm. b/, písm. e/ Trestného poriadku, pod spisovou značkou VII/1 Gv 191/08 – 25. Dňa 10.03.2009 v čase o 09.20 hod. bolo prikročené na základe príkazu prokurátora k prehliadke iných priestorov alebo pozemkov, ktorá bola vykonaná v spoločnosti T. & P., s.r.o., K., pri ktorej bol odňatý HARD DISK Barracuda ES 160 Gb 7200 RPM SATA S/N: 6RX12COB. JUDr. J. T. mal možnosť kedykoľvek v priebehu vyšetrovania podľa § 210 Trestného poriadku podať prokurátorovi žiadosť o preskúmanie postupu policajta.

Najvyšší súd ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2, písm. b/ O.s.p. prejednal vec na pojednávaní dňa 17.09.2009. Dôvodom nariadenia pojednávania vo veci bolo preskúmanie procesných podmienok konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy v tejto právnej veci, a to najmä procesnej podmienky právomoci najvyššieho súdu prejednať a rozhodnúť túto vec v občianskom súdnom konaní, keďže nezákonný zásah bol tvrdý a spočíval podľa žalobcu v úkonoch orgánov činných v trestnom konaní, v už začatom trestnom konaní.

Pojednávanie vo veci bolo odročené za účelom predloženia písomných stanovísk účastníkov konania prejednať a rozhodnúť túto vec v občianskom súdnom konaní, keďže pôvodcom tvrdeného nezákonného zásahu bol orgán činný v trestnom konaní, v už začatom trestnom konaní. Spornou preto bola právna otázka, či tvrdý nezákonný zásah možno v zmysle § 250v ods.1 O.s.p. považovať za nezákonný zásah orgánu verejnej správy v oblasti verejnej správy.

Žalobcovia 1/ a 2/ k splneniu procesnej podmienky právomoci Najvyššieho súdu SR predložil písomné stanovisko zo dňa 22.09.2009 s poukazom na nasledovné pramene práva, z ktorých možno vyvodíť právomoc najvyššieho súdu prejednať túto vec v občianskom súdnom konaní:

- a) Ústava SR, najmä jej články 2 a 46;
- b) Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, najmä jeho články 5, 6, 13, 17 a článok 1 dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru;
- c) Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, najmä jeho články 2, 9 a 14;
- d) Občiansky súdny poriadok, najmä jeho ust. § 7 ods. 2, § 244 ods. 2 a § 250v ods. 1,

Žalobcovia 1/ a 2/ uviedli, že ustanovenie § 250v ods. 2 O.s.p. navyiac priamo predpokladá, že žaloba o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy môže smerovať proti zásahu vykonanom ozbrojeným silami, ozbrojeným zborom alebo iným verejným zborom, keď určuje kto má byť v prípade takéhoto zásahu osobou žalovanou a v zmysle zákona o Policajnom zbore tento je ozbrojeným bezpečnostným zborom.

Žalobcovia 1/ a 2/ podotýkajú, že táto žaloba vôbec nesmeruje voči ktorémukoľvek z rozhodnutí, vydaných orgánmi činným v trestnom konaní (hoci je zrejmé, že tieto

rozhodnutia nie sú v súlade so zákonom a medzinárodnými zmluvami), ale smeruje proti konaniu žalovaného – zásahu orgánu verejnej správy tak, ako to vyplýva z petitu žaloby .

Žalobcovia 1/ a 2/ sa nedomáhajú zrušenia rozhodnutí či už vyšetrovateľa, alebo prokurátora , ale v zmysle a v súlade s ust. § 250v ods. 4 O.s.p. sa domáhajú:

- konštatovania porušenia zákona,
- vyslovenia zákazu pokračovať v porušovaní práv žalobcov a
- vyslovenia príkazu obnoviť pôvodný stav, t.j. stav ktorý tu bol pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy

Právomoc správneho súdu prejednať nezákonný zásah orgánu verejnej správy je právnym poriadkom daná všeobecne, t.j. právomoc súdu je daná voči akémukoľvek nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy. Ustanovenia piatej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku stoja nad jednotlivými odvetviami práva a podľa nich možno založiť právomoc správneho súdu cez úplne všetky oblasti verejnej správy. Predmetom konania nie je namietané porušenie procesných práv žalobcov či posúdenie otázky podľa predpisov trestného práva. Otázka či je možné preskúmať nezákonnosť zásahu orgánu verejnej správy, ktorý konal na základe osobitného procesného predpisu – Trestného poriadku nie je vôbec mieste.

Žalovaný sa k splneniu procesných podmienok vyjadril podaním zo dňa 09.10.2009. Postup pri prehliadke iných priestorov považoval za súladný so zákonom. V prípade rozhodnutia súdu o pokračovaní v konaní navrhoval vypočuť svedkyňu – vyšetrovateľku kpt. JUDr. M. B. Žalovaný nesúhlasil s tým, aby sa vec prejednávala v správnom súdnictve. Na podporu právnej argumentácie predkladá judikát R 35/1997 ZSP podľa ktorého, rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, teda i rozhodnutia prokurátora nepodliehajú preskúmvacej právomoci súdov podľa piatej časti O.s.p. Navrhoval, aby najvyšší súd konanie zastavil.

Podľa § 250v ods.1O.s.p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím a tento zásah bol zameraný priamo proti nej, alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah, alebo jeho dôsledky trvajú, alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa § 250v ods. 2 O.s.p orgán, proti ktorému návrh smeruje, je orgán, ktorý podľa tvrdenia uvedeného v návrhu vykonal zásah; v prípade zásahu ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru je to orgán, ktorý tento zbor riadi, alebo ktorému je taký zbor podriadený.

Najvyšší súd zistil, že tvrdený nezákonný zásah podľa návrhu spočíva v tvrdenom excesnom konaní t.j. nad rámec príkazu Úradu Špeciálnej Prokuratúry Generálnej prokuratúry SR č. VII/1/Gv 191/08-25 zo dňa 09.03.2009 vydaného podľa § 90 ods.1, písm. b/, písm. e/

Trestného poriadku, príslušníkmi Policajného zboru SR, Odboru boja proti korupcii Úradu boja proti korupcii Prezídia PZ SR pri výkone prehliadky iných priestorov – nebytových priestorov na ul. K., v advokátskej kancelárii žalobcu 1/, na základe príkazu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR IGO-V-681-1/2009-3 zo dňa 27.02.2009. Obsahom excesného konania malo byť odňatie počítačového vybavenia hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB žalobcovi 1/ a obmedzenie osobnej slobody žalobcu 2/ od 10.03.2009 09.20 hod. do 12.03.2009 10.50 hod.

Najvyšší súd hodnotil ako nesporné, že predmetné konanie príslušníkov polície nastalo a malo priamu súvislosť s úkonmi v trestnom konaní, ktoré bolo začaté uznesením Ministerstva vnútra SR, Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii o začatí trestného stíhania zo dňa 28.11.2009 ČVS: PPZ-308/BPK-B-2008 zo dňa 28.11.2008 a uznesením o začatí trestného stíhania zo dňa 20.01.2009 ČVS: PPZ-308/BPK-B-2008. Je nesporné, že príslušníci polície vystupovali vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ v postavení orgánov činných v trestnom konaní, orgánov ktoré vykonávali úkony podľa Trestného poriadku.

Podľa § 1 zák.č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších zmien a doplnkov trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa § 10 ods.1 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní sú prokurátor a policajt.

Podľa § 10 ods.15 Trestného poriadku trestné konanie je konanie podľa tohto zákona, trestné stíhanie úsek od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej a prípravným konaním sa rozumie úsek od začatia trestného stíhania do podania obžaloby, návrhu na schválenie dohody o uznaní viny a prijatí trestu (ďalej len „dohoda o vine a treste“) alebo právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vo veci samej.

Podľa § 2 ods.2 zák.č. 171/1993 Z.z. o policajnom zbore v znení neskorších zmien a doplnkov policajný zbor plní úlohy štátnej správy a iné úlohy, ak tak ustanovujú osobitné predpisy.

Za rozhodujúcu v danom prípade najvyšší súd považoval okolnosť, že policajti v danom prípade nevystupovali v postavení orgánov verejnej správy (resp. orgánov verejnej moci), ale v postavení orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vykonával úkony v začatom trestnom konaní. V konaní vznikla doteraz nejudikovaná otázka pre oblasť nezákonných zásahov orgánov verejnej správy (resp. orgánov verejnej moci – s prihliadnutím na ust. § 7 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p), aký je vzťah medzi orgánom verejnej správy

a orgánom činným v trestnom konaní , ak je týmto dotknutým orgánom príslušník policajného zboru.

Najvyšší súd dospel k záveru, že postavenie policajta ako orgánu činného v trestnom konaní je v pomere špeciality k jeho subsidiárnemu postaveniu ako orgánu verejnej správy. Orgánom činným v trestnom konaní je policajt (§ 10 ods. 1 Tr. Por.), ak vykonáva úkony podľa Trestného poriadku (§ 1 Tr. Por.). Zo zápisnice o vykonaní prehliadky iných priestorov ČVS: PPZ-308/BPK B-2008 (čl. 13 pripojeného vyšetrovacieho spisu) vyplýva, že hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB bol odňatý pri tejto prehliadke. Úkon bol vykonaný podľa Trestného poriadku. Rovnako žalovaný bol zadržaný podľa Trestného poriadku, konkrétne podľa § 85 ods. 1 Tr. por., ktorý úkon je zaznamenaný v zázname o odovzdaní osoby na umiestnenie do cely policajného zaistenia č.p. 402/2009 (čl. 11 pripojeného vyšetrovacieho spisu).

Podľa § 7 ods. 2 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Ak koná príslušník policajného zboru v procesnom postavení orgánu činného v trestnom konaní, jeho procesný postup sa spravuje Trestným poriadkom, preto i vady v jeho procesnom postupe (vrátane excesov) možno preskúmať iba podľa Trestného poriadku a nie v správnom súdnictve v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Preskúmanie vád totiž spočíva v zistení, ako mal policajt konať pri zaistení osôb a vecí podľa Trestného poriadku na základe rozhodnutí a príkazov a ako v skutočnosti konal.

Podľa § 210 Tr. por. (Žiadosť o preskúmanie postupu policajta) obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prieťahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

Pokiaľ ide o námietky žalobcov 1/ a 2/ vo vyjadrení zo dňa 09.09.2009 (čl. 80), že v zmysle § 210 Tr. por. explicitne nepatria medzi aktívne legitimované subjekty na podanie žiadosti o preskúmanie postupu policajta najvyšší súd konštatuje, že dikcia zákona do tohto ustanovenia žalobcov nezahrnula. Povinnosť ústavne konformného výkladu sa však vzťahuje i na orgány činné v trestnom konaní, a preto podľa čl. 152 ods.4 Ústavy SR je prípustné okruh aktívne legitimovaných osôb vykladať extenzívne . Na výklad § 210 Tr. por. je však povolaný orgán aplikujúci toto ustanovenie t.j. prokurátor a kontrola správnosti

ústavne konformného výkladu podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR patrí do kompetencie Ústavného súdu SR. Žalobcovia 1/ a 2/ však možnosť podať žiadosť podľa § 210 Tr. por. pred podaním návrhu na súd nevyužili.

Najvyšší súd konštatuje, že v konaní zistil neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ide o nedostatok právomoci v zmysle § 7ods.2 O.s.p. v spojení s § 246 c ods.1 O.s.p. a § 250v O.s.p., spočívajúci v tom, ide o tvrdené vady v postupe policajného orgánu v procesnom postavení orgánu činného v trestnom konaní, ktoré podľa § 210 Tr. por. v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR preskúmava prokurátor. Preto konanie podľa § 104 ods. 1, prvá veta O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. zastavil. Po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania bude vec postúpená Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry na postup podľa § 210 Tr. por., pričom aktívnu legitimáciu žalobcov 1/ a 2/ najvyšší súd vidí v extenzívnom výklade pojmu obvinený, ktorý podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR pre tento účely obsahuje v sebe i pojem podozrivý z trestného činu.

V opačnom prípade by musel najvyšší súd konštatovať že ak neexistuje orgán, ktorému má a môže vec postúpiť v zmysle zákona, musí takúto vec prejednať súd sám. *Podľa § 2 ods. 3 zák.č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov súd rozhoduje o tom, či vec predložená súdu patrí do právomoci súdu. **Súd nemôže vysloviť, že vec nepatrí do právomoci súdu, ak ju nemôže postúpiť na konanie a rozhodnutie inému orgánu verejnej moci.***

Najvyšší súd súčasne poznamenáva, že určovacie petity návrhu pod bodom 1 a 4 návrhu sú neprípustné v zmysle § 250 v ods.3, prvá veta O.s.p., podľa ktorého ustanovenia návrh nie je prípustný, ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný.

O trovách konania odvolací súd rozhodol § 146, písm. c/ O.s.p. v spojení s § 246c ods.1 O.s.p. Konanie bolo zastavené. Žiaden z účastníkov preto nemá právo na náhradu trov konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, dňa 26. novembra 2009

JUDr. Ivan R u m a n a , v.r.
predseda senátu

za správnosť vyhotovenia:
Alena Augustiňáková